

SADNI VRT

Kjer so jablane in Zlahtne hruške dobro obložene s sadjem, je priporočljivo konec julija ali v začetku avgusta izvršiti zadnje škropljenje s $\frac{1}{2}\%$ bordoško brozgo. Pri prav poznih zimskih vrstah se sme vzeti k temu škropivu še dodatek 250 g aresa. Poletnih sort sploh ne škropimo več, pri jesenskih pa, če jih škropimo, ne smemo več dodajati aresa. Pri tem škropljenju orosimo predvsem sadje, da ga obranimo škrlupa in jabolčnega zavijača.

Sadje postaja vedno težje in je nevarnost, da se veje polomijo, zato jih po potrebi podpiramo.

V avgustu sadje že močno odpada. To sadje se naj pobira in odstranjuje, ker je večinoma okuženo od zavijača. Odpadlo sadje od poletnih sort se lahko porabi za napravo sadjevca za takojšnjo porabo. Ostalo sadje se lahko skuha in porabi za krmljenje prašičev. Po moniliji okuženo gnilo sadje pobiramo in zakopavamo v zemljo ali sežigamo.

Obiranje poletnega in ranega jesenskega sadja je v teku; rano sadje obiramo nekaj dni pred popolno zrelostjo. Tako sadje se da lahko utrgati, v shrambi ne vene, temveč pozori, je dobrega okusa in trpežno. Po končani bratvi se mora sadje razbrati in ločiti vse drobno, črveno, nagnito in slabo razvito od zdravega sadja. Poletno sadje se da le kratek čas shraniti, zato se ga naj čimprej proda ali na primeren način uporabi.

Mnoge sorte hrušk, ki zorijo v avgustu, so izvršne za napravo kompotov. Po možnosti si izpopolnimo zalogo konzerv tudi z zdirji, mezgami in marmeladami. Tudi na sušenje sadja ne pozabimo. Namesto za škodljivo žganje uporabimo rajši vse, kar je količaj sposobno, za sušenje.

Nekaj o breskvah

Prihajamo v dobo, ko zori naše najzlahtnejše sadno plemo — breskve. Nekatere najbolj rane in srednje rane ameriške sorte so že ali pa bodo vsak čas minile. Najboljše bodo zrele šele proti koncu tega meseca in v septembru. Priznati moramo sicer, da breskev pri nas ni tako važno sadno plemo ka-

kor so jabolka in hruške. Res je, da naše bolj hladno in mokrotno podnebje za breskve ni tako ugodno kakor v državah s toplejšim podnebjem. Vendar pa nam kažejo mnogoletne skušnje, da naše podnebje ni tako slabo, da bi bila gojitve breskev nemogoče. Pride-lovanje breskev bi bilo tudi zato treba upoštevali, ker mesta, industrijski kraji in vedno bolj razvijajoča se letovišča porabijo ogromne množine tega sadja, ki je skoraj vse uvoženo iz inozemstva, dasi bi ga mogli pride-lovati doma.

Širjenje breskovih nasadov je tudi zaradi tega tako priporočljivo, ker so taki nasadi prav poceni. Saj si drevje sami vzgojimo brez stroškov. Breskev je tudi tisto sadno plemo, ki hitro zarodi in rodi še dokaj redno.

V sledečih vrsticah nekaj najvažnejših migljajev za napravo breskovih nasadov na najcenejši, najpreprostejši pa vseeno prav uspešen način.

1. **Podnebje.** Breskev uspeva dobro predvsem v vinorodnem podnebju. Kjer vinska trta raste in na prostem rodi, tam z gotovostjo lahko pričakujemo, da bodo rastle in rodile tudi breskve. Skušnje nam pa kažejo, da se nekaj doseže tudi povsod tam, kjer še dobro uspeva pšenica, koruza in fižol.

2. **Breskvi se hoče toplote.** Zato je odločilne važnosti, da izberemo zanjo zavetne lege, nagnjene proti soncu (jugovzhod, jug, jugozahod).

Višinske lege so povsod ugodnejše kakor nižinske. Mrazne nižine in hudim vetrovom izpostavljene lege niso za breskve. Breskev ima namreč to slabost, da prezgodaj cvete in rada v cvetju pozebe.

3. **Poleg podnebja in lege je odločilnega pomena zemlja.** Predvsem moramo vedeti, da to plemo ne uspeva v travni ruši kakor jablana in večina drugih sadnih plemen, ki jih gojimo v visokodebelnih oblikah. Zato so bile breskve v prejšnjih časih doma le v vinogradih, kjer so zemljo redno obdelovali in gnojili.

Dandanes sadimo breskev v malem v vrto-ve pri hišah, ki so vprav tako redno obdelani, da imajo poleg zelenjadnih rastlin

tudi breskve vedno odprto zemljo. Mokrotno zemlje z visoko podtalnico so mnogo bolj neugodne, kakor pa presuha tla. V ne preveč suhih bregovih breskev še najbolje uspeva, ako je cepljena na lastno podlago (na breskovem divjaku), ki je zrastle na mestu in ima močno razvito srčno korenino.

Da je treba zemljo za breskov nasad temeljito pripraviti: globoko preorati ali 50 do 60 cm globoko rigolati, močno pognojiti z dobrim, predelanim hlevskim gnojem ali z zrelim kompostom pomešati, ali s cestnim blatom ali z živim apnom in po potrebi tudi še s kalijem (kalijeve sol in fosforova kislina, Tomaževa žindra, superfosfat); to bi moralo biti samo ob sebi umevno.

4. *Način vzgoje.* Navadno ravna jo tako, da cepljeno drevje kupijo in spomladi posade na stalno mesto. Ta način je seveda najbolj lagoden, je pa razmeroma drag in ne najboljši, ker breskev, zlasti če je močno razvita in celo dve leti stara, hudo občuti presajanje. Če se posebno previdno z njo ne ravna, se še rada posuši. Najpreprostejši, najcenejši pa izvrsten je način vzgoje mladih breskev kar na mestu, brez presajanja. V ta namen naberejo sedaj, ko breskve zorijo, zdravih koščice od bolj divjih vrst. Te

koščice hranimo na zraku, da ne spleenijo. Na jesen, ko je zemljišče že pripravljeno, ga razmerimo in zakoličimo, da določimo mesta, kjer bodo breskve rastle v razdalji v vrsti 5 m, vrste med seboj pa 6 m vsakebi. Mesta zaznamujemo s količi in k vsakemu količu posadimo tri koščice 6—8 cm globoko. Spomladi, ko koščice vzkale, pustimo rasti eno samo najlepšo, drugi dve pa odščipnemo pri tleh. Še tisto, torej prvo leto drevesa tako dorastejo, da jih lahko cepimo z očesom tekom avgusta meseca.

Kdor zemljišča ne more pripraviti še pred zimo, naj koščice posadi na gosto kje na obdelani gredici. Takoj spomladi, ko vzkale in se jim razvije prvi značilni listič, jih dvignemo iz zemlje in presadimo na stalno mesto, prilično tako, kakor presajamo solato. Tudi take, spomladi presajene breskvice krasno rastejo in so avgusta meseca godne za požlahtnjevanje z očesom (okulacija).

Enoletne breskve, ki jih pošiljajo drevesničarji vsako leto med svet, imajo že večinoma polno cvetnega popja, ki ga moramo pa vsega odstraniti, kjer je treba drevesca pri presajanju močno skrajšati. Vse bolj naravno se razvija breskev, kjer je zrastle iz koščice in bila požlahtnjena.

PRI ČEBELICAH

Prevoz na pašo

(Nadaljevanje.)

Najprej so na vrsti panji. S slabo izdelanimi panji je težava. Zelo neprijetno je, če začne lezti narazen panj sredi poti in se skozi špranjo usipajo čebele na ljudi, zlasti pa na živino. Zato bodi prva skrb, da se točno pregledajo vsi panji, ali so dobro napravljeni, trdno zbiti in če prenesejo kak močnejši sunek. V prejšnjih letih so nekateri čebelarji prevažali čebele na tovornih avtomobilih, kar je seveda bilo najidealnejše. Sedaj bo v tem pogledu več težav, tako da bomo večji del morali računati deloma z železnico, še bolj pa z navadno vprego.

Zastran voza bi bilo pripomniti, da je za lepo cesto in dobre panje dober vsak voz, čeprav nima vzmeti. A takšnih cest in potov je, pri nas bolj malo. Zato bi že bilo svetovati, da čebele prevažamo z vozovi, ki imajo nalašč v ta namen pripravljene posebne gibljive legnarje ali pa so na vzmeteh. Za vožnjo v pašo bi še morda šlo z navadnim vozom, težko bi pa panje po količkah dobri paši vračali, ker so sati težki in se nam lahko najlepše sate polomi in čebele v razvalinah zadušijo. V skrajni sili bi si pomagali, da bi panje podložili s slamo ali

pa, da bi na lojtrnice napeli vrvi, nanje privezali deske, na deske pa naložili panje.

Tik pred prevozom, ki naj bo po možnosti ponoči, se naj okenca dobro pritrdijo z žebli ali pa s prečnimi zapahi. Ker se med vožnjo žival razburja in se zaradi tega razvija v panju velika vročina, je neobhodna zapoved za vsakega prevažalca, da dobivajo družine dovolj hladnega zraka. Če ni v vratih dušnikov z žično mrežo, moraš vrata sneti. Kranjičem moramo v sprednji in zadnji sklončnici izdolbsti veko in jo zamrežiti. Zvečer zamašimo žrela z zapahi, kranjiče tudi z vršički smrekovih vej.

Na vozu naj bodo panji zloženi tako, da leži sate vzporedno z osmi voza, oddušniki pa navzven. Če jih naložimo v dveh vrstah, jih je treba dobro povezati. Na pot je treba vzeti posodo z vodo in razpršilnik ali pa omelce, nekaj gobe, vžigalice in luč, kleščice in kladivo ter nekaj žeblicev in končeno za pest ilovice, s katero za silo zamažeš kakšno razpoko v panju.

Če bi se med potjo primerila nesreča, da bi začele iz kakšnega panja uhajati čebele, je treba najprej izpreči konje in jih odgnati stran, nato pa panj zamašiti. Ako bi pa bila smola večja in bi kak panj padel z voza in se razklat, mora prav tako prva skrb veljati vprežni živini, da jo odstraniš

dovolj daleč proč, nato pa čebele pomiriš z vodo in dimom. Dobro je v takem primeru imeti s seboj čebelarško kapo, da laže nemoteno delaš. Ako bi po nesreči čebele napadle kako žival, se priporoča politi jo z vodo, nato pa dobro zdrgniti s slamo, da odstranimo iz kože žela. Nato jo namažemo

s špiritom ali žganjem in jo odenemo z mokrimi odejami, da jo hladijo.

Eno naj bi si dobro zapomnil vsak čebelar, ki prevaža v pašo, to namreč, da ni nikoli preveč previden. Mnogo bolje je pred prevozom vse točno in vestno narediti, kakor med prevozom imeti sitnosti in škodo.

P O L J E

V juliju smo poželi žita, ki zaradi neugodnega vremena ob času cvetenja in zaradi močnega poleganja žal ne bodo tako plenjala, kakor smo upali in pričakovali, ko smo jih opazovali v njihovem bujnem razvoju. Snopje smo zložili ali v kozoce ali pa kar na njivi v križe, da se posuši in še pozori. Sedaj smo sredi mlačve, ki je v polnem teku. Ze v navodilih za julij smo kmetom priporočali, naj si pripravijo potrebno orodje, pregledajo zlasti mlatilnice — pa tudi cepovje, ki ga bo Melos marsikdo rabil namesto mlatilnice —; svetujemo ponovno, da se vse poprj pripravi, da bo mlačev šla lepo od rok.

Meseca avgusta bomo posejali na prazna strnišča poleg drugega tudi rdečo deteljotinkarnatko, če to že nismo napravili koncem julija. Rdeča detelja je v današnji atiski za krmno prav dragoceno zgodnje spomladansko krmilo, ki pride posebno prav ravno v času, ko gospodarju krme najbolj primanjkuje. Inkarnatka se na ugodnem zemljišču lepo razvije in spomladi res veliko zaleže. Najbolj ji prija peščeno-ilovnata zemljišča, ki jih po možnosti prav malo pognojimo z umetnimi fosfornimi gnojili. Sedaj je tudi čas, da takoj posejemo strniščno repo, ki bi morala biti nekako do 10. avgusta v zemlji. Repa je pri nas skoraj nenadomestljiva rast-

lina za človeško in živalsko prehrano; saj vsi poznamo drobno naribano kisko repo, ki slovi kot prav okusno zdravo živilo. Vemo pa tudi, kako nam repa pozimi odleže pri krmiljenju živine in prašičev. Zato ne moremo dovolj priporočati gospodarjem, da izrabijo čim več strnišča za pridelek repe in naj jo sejejo — če je še niso — tudi še sedaj.

Posestnikom, ki bi jim kakškos zemljišča ostal, priporočamo, posejati v avgustu repico in ogrčico, iz katerih se prideluje olje. Ta kultura je v današnjih časih prav posebno dragocena za dom, hkrati je pa tudi prav izvrsten predsadež za ozimna žita. Njive, ki jih imamo pripravljene za ozimna žita, moramo v avgustu še v drugič preorati, da spravimo zemljo v takšno stanje, da bomo v drugi polovici meseca septembra lahko zaželi sejati rž in ječmen.

V avgustu že tudi pospravljamo nekatere prideleke: populili bomo nizki fižol, ki bo v tem mesecu dozorel, in ga spravili v kozoce ali na drugo pripravno meslo, da se posuši; zluščili bomo — če ga kaj imamo — mak in otrli lan, ki ga imamo razgrnjenega; iz njega si bomo pripravili predvilo za prejo pozimi, da bo potem iz preje nastalo domače platno, ki bo še posebej veliko vredno.

ŽIVINOREJA

Konec julija je nastopila v naših krajih huda vročina, ki traja še v avgust in bo morda držala ves mesec. Kakor trpimo zavoljo vročine ljudje, tako je tudi živini neprijetna, posebno še, če se vročini pridruži še nečistota in zatohli hlevi. Največ pa živini prizadenejo muhe in brenclji, ki se zlasti dobro počutijo v umazanih hlevih in na nečisti živini. Ni boljše obrambe proti njim, kakor je snaga. Zato naj velja vedno in vedno ponavljano pravilo, da je treba gnoj iz hlevov redno vsak dan odvažati, odvodne jarke za odtok gnojnice sproti čistiti in hleve redno in zadostno zračiti. Razen tega je pa neobhodno pogoj za obrambo živali pred mrčesom to, da je sama živina snažna. Če bi hoteli

prehudo nadlegovanje mrčesa še bolj omejiti, poskropimo živino s 3% tobaknim izvlečkom ali pa z ocedkom kuhanega orehovega listja. Oboje, mrčesu smrdi in se živine tišči dan ne loti.

Proti vročini se borimo na ta način, da živino spuščamo na potok, kjer lahko brodi po vodi in se hladi; lahko jo pa tudi še sami polivamo in tako nekako kopamo. Paziti je pa treba, da živali niso potne in da ni voda premrzla. Razgretó živino zapoditi v mrzlo tekočo vodo bi se reklo izpostavljati jo naravnost nevarnosti, da se prehladi.

Poletni meseci so najbolj nevarni za širjenje raznih kužnih bolezni (epidemij), zlasti pri prašičih. Posebno je nevarna svinska

rdečica in pa svinjska kuga. Človeku se dostikrat zdi neverjetno, kako morejo ljudje biti tako površni pri teh rečeh; toda stvar je razumljiva: dokler je zdravje v hlevu, človek ne misli na bolezní, ki bi se lahko pojavile; kadar pa napade živino bolezen, je po navadi zdravljenje že prepozno. Če je pa stvar razumljiva, pa ni rečeno, da je opravičljiva. Saj se vendar moramo učiti izkušenj pri drugih, če sami še nismo imeli nesreče pri hiši. Kar obveljati mora pravilo, da se prašiči morajo dati cepiti proti tem boleznim, da preprečimo sebi in splošnosti zgube. Dandanes je ta stvar še posebno važna; če poginejo prašiči gospodarju, ni oškodovan le on in njegova družina, temveč je s tem oškodoval tudi tiste, katerim bi njegovi prašiči, kar jih ne potrebuje za dom, pripomogli v prehrani. V sedanjih časih bi bila malomarnost dvakrat obsodbe vredna.

Tudi kuretnina težko prenaša vročino in nesnago. Posebno naj gospodinjje gledajo, da bodo kurnice skrajno čiste. V zanemarenih in umazanih kurnicah se namreč ob vročini zelo razširja kokošji mrčes, ki nadleguje živali. V gnezdih moramo večkrat in redno izmenjavati slamo in vso kurnico razkužiti s praškom zoper kurje uši. Glavno je pa za perutnino, da je ves dan na prostem, da brska in si sama išče brano. Njena lastnost, da vse razbrska in razkoplje, gospodarjem ni ravno všeč, a uspešno je mogoče rediti preutnino le, če ni zaprta v kurniku. Nikoli naj kokošim in piščancem ne manjka sveže vode, da si v vročini lahko gasijo žejo. Piščanci so sedaj že toliko dorasli, da ločimo petelinčke od jarčic tako, da slednje odbere-mo za dom in jih primerno krmimo, da nam bodo začele zgodaj neští, petelinčke pa ali prodamo ali jih pa kopunimo za nadaljnjo rejo. Kopuni se izvrstno prodajo.

VINOGRAD

Čeprav je vinska trta sedaj več ali manj prestala nevarnosti, ki so ji pretile od pernospore in oidija, je v avgustu vendarle nikakor ne smemo pustiti v nemar, ker bi nam tako ravnanje moglo pridelek zmanjšati in poslabšati. Še enkrat bomo morali škropiti letos posajeno trsje kakor tudi cepljenke v trčnicah. V avgustu odkopljemo letos posajene cepljenke in odstranimo rosne koreninice, ki so pognale iz spojišča in pod njim. Pri enoletnih trsih ne bomo mladice vršičkali, temveč pustimo, da se razvijajo do konca leta naprej.

Ako bi trto zanemarili, nam lahko napravi občutno škodo še oidij, ki še vedno lahko nastopi. Če smo meseca julija morda še pravočasno žveplali, smo začasno nevarnost okužbe sicer preprečili, ne je pa povsem odstranili. Opazovati moramo stalno grozdje tudi v avgustu, ker nam ravno oidij lahko še mnogo pridelka pokvari. Kakor hitro ga opazimo, vzemimo takoj žveplalnik in preprečimo širjenje oidija. Ne smemo pa žveplati ob hudi opoldanski vročini, temveč dopoldne in proti večeru, ko je grozdje sicer suho, a ni prevročje. Zveplanje pri veliki vročini ima namreč za posledico poškodbo jagod.

Proti sredi meseca avgusta izvršimo na trsu vršičkanje. Pravi čas za to je, ko končava rast mladice, ko se pričnejo mladice na spodnjih delih barvati in se vršički zravnaajo. V tem stanju odrežemo vršičke, da s tem predčasno prekinemo rast. Na ta način dosežemo, da uporabi trta snovi, ki bi jih sicer uporabila za rast mladice, za razvoj grozdja. Vršičimo tako, da odstranimo vršičke nekaj nad koljem v višini kakih dveh metrov. Obenem privežemo po potrebi mladice na kol ter odstranimo vse zalistnike oziroma jih priščipnemo na en list.

V mesecu avgustu bomo opravili v vinogradu še tretjo kop, posebno ako imamo zemljo zapleveljeno in trdo. Plitvo opravljena tretja kop zlasti uniči plevel in ob suši očuva vlago v zemlji, da trpi traje manj zaradi suše. Ker je pa zemlja brez plevela, se laže ogreva, grozdje bolje zori in manj gnije; zlasti je vse to važno ob vlažni jeseni. Le v strmih legah ne opravljamo tretje kopí, ker bi bila nevarnost, da bi nalivi odnašali rahlo zemljo. V tem primeru moramo rajši plevel požeti. Najbolje je, da pustimo požeto travo kar na mestu v vinogradu ležati.

Vinska klet

V kleti meseca avgusta nimamo več posebnih opravil. S primernim zračenjem bomo skrbeli, da ohranimo v kleti čim nižjo toplino, vino v sodih pa moramo stalno dopolnjevati. Prazno posodo moramo po potrebi zažvepljati,

da ne postane plesniva. Ker se bliža čas trgatve, pričnemo tudi že s pripravami zanjo. Predvsem bomo dali popraviti staro posodo, stikalnico, škafe, brente in drugo, da bomo imeli jeseni vse pripravljeno.